

4. В ЄС ухвалили перші у світі закони з регулювання штучного інтелекту // LIGA.net. – URL: <https://tech.liga.net/ua/technology/novosti/v-yes-ukhvalyly-pershi-v-sviti-zakony-z-rehuliyvannia-shtuchoho-intelektu> (дата звернення: 25.03.2026).

5. EU AI Act unpacked #8: New rules on deepfakes // Freshfields Technology Quotient. – URL: <https://technologyquotient.freshfields.com/post/102jb19/eu-ai-act-unpacked-8-new-rules-on-deepfakes> (дата звернення: 25.03.2026).

6. Регулювання штучного інтелекту в Україні: презентуємо Білу книгу // Міністерство цифрової трансформації України. – URL: <https://thedigital.gov.ua/news/technologies/regulyvannya-shtuchnoho-intelektu-v-ukraini-prezentuemo-bilu-knigu> (дата звернення: 25.03.2026).

7. Правове регулювання штучного інтелекту. Яким шляхом рухатись // Комітет Верховної Ради України з питань цифрової трансформації. – URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/239849.html (дата звернення: 25.03.2026).

8. Deepfakes in Court: How Judges Can Proactively Manage Alleged AI-Generated Material in National Security Cases // University of Chicago Legal Forum. – URL: <https://legal-forum.uchicago.edu/print-archive/deepfakes-court-how-judges-can-proactively-manage-alleged-ai-generated-material> (дата звернення: 25.03.2026).

Дем'яненко А. Ю., здобувач освіти
Київський національний університет
технологій та дизайну
Демченко Іван Сергійович, к.ю.н., доц.
Національний медичний
університет ім. О.Богомольця

ДОСТУПНІСТЬ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ЯК СКЛАДНИК ПРАВА НА ОХОРОНУ ЗДОРОВ'Я: ПРАВОВИЙ ВИМІР У ПЕРІОД СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Доступність лікарських засобів розглядається як складова конституційно закріпленого права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України). Реалізація цього права неможлива без гарантованого доступу до безпечних, якісних та ефективних лікарських засобів. В період сучасних суспільних трансформацій, що зумовлені як глобальними (торгівельні санкції, тарифи, пандемії, тощо), так і внутрішніми чинниками (збройна агресія, трансформація національної системи охорони здоров'я), правовий вимір доступності лікарських засобів потребує уваги.

З урахуванням положень Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» [1], держава гарантує повну оплату за рахунок коштів Державного бюджету України, у тому числі, відповідних лікарських засобів. Права та гарантії окремих категорій громадян

у сфері охорони здоров'я, включаючи забезпечення лікарськими засобами, передбачені іншими законами України для певних категорій осіб, фінансуються за окремими програмами за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, цільових страхових фондів та інших джерел, не заборонених законодавством. [2, с.146]

Доступність лікарських засобів, у першу чергу пов'язується із фінансовою доступністю лікарських засобів для населення. Національне законодавство України на сучасному етапі перебуває у стані активних змін, що зумовлюються наступними факторами: (1) активна підготовка, розроблення підзаконних нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію нової редакції Закону України «Про лікарські засоби» [3]; (2) розширення державної програми реімбурсації «Доступні ліки»; (3) наявність передумов для запровадження механізмів примусового ліцензування, що може стати гарантом доступності дороговартісного лікування; (4) запровадження та більш активне застосування таких специфічних механізмів, як «паралельний імпорт», «договори керованого доступу»; (5) запровадження «Національного каталогу цін» - інструменту, який дозволяє порівнювати ціни на лікарські засоби з однаковою діючою речовиною та формою випуску.

Трансформація правового поля України має бути спрямована на перехід до реальної багатогранної системи забезпечення конституційних прав громадян на доступність до лікарських засобів. Доступність лікарських засобів – позитивне зобов'язання держави. Його реалізація у період суспільних трансформацій має включати найрізноманітніші правові механізми.

Література

1. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України №2168-VIII від 19 жовтня 2017 року (із змінами). Офіційний вісник України. 2018. №4. стор.9, стаття 148, код акта 88653/2018.
2. Карамішев Д. В., Сотнікова Л.В. Реалізація державної політики України щодо забезпечення населення лікарськими засобами в умовах інтеграції до Європейського союзу. Теорія та практика державного управління. 2021. № 1(72). С. 145–157.
3. Про лікарські засоби: Закон України №2469-IX від 28 липня 2022 року (із змінами). Офіційний вісник України. 2022. № 68. стор. 157, стаття 4068, код акта 113262/2022.

Михайлик В. Г., здобувач освіти
Київський національний університет
технологій та дизайну
Берзіна А. Б. к.ю.н., доцент
доцент кафедри судової медицини та медичного права
Національного медичного
університету ім. О.О. Богомольця,